

וזהו הקסם נטלו בידם, אם יבוא עמנו
 בפעם הזאת. שלא יצטרך אף לשאול
 מה' ולהשיב לנו עמדו ואשמעה וא"כ
 הרי הוא גדול גם ממשה, יש בו ממש"
 כי ננצח ע"י את ישראל, ואם ידיחנו"
 כי ישיב לנו עמדו ואשמעה, והרי הוא
 שוה למרע"ה, ע"כ "אין בו תועלת"
 עוד, כי לא נדע אם ננצח או לא.
 לפיכך כשאמר אליהם לינו מה הלילה,
 והרי הוא קטן הרבה ממרע"ה כי אין
 השכינה נגלה אליו ביום, א"כ אמרו
 אין בו תקוה כלל, כי לא יועיל להם.
 ע"כ הניחוהו והלכו להם: אור תורה.
 ויאמר אלקים אל בלעם לא תלך
 עמהם וגו', ובמסוק כ' כתיב
 ויבא אלקים אל בלעם לילה ויאמר לו
 אם לקרוא לך באו האנשים קום לך
 אתם וגו' ואח"כ כתיב וילך עם שרי
 מואב ויחר אף אלקים כי הולך הוא
 וגו', וקשה כיון שאמר לו בתחלה לא
 תלך עמהם איך נתן לו אח"כ רשות
 לילך אתם. ועוד קשה כיון שהרשהו לילך
 א"כ אמאי חרה לו אלקים הלא אמר
 לו שילך אתם, וי"ל כי יש חילוק בין
 תיבת עם או עמו ובין תיבת את או
 אתו, כי תיבת "עם" יורה השיווי בדבר
 ההוא ופעולת שניהם הוא על כוונה
 אחת ותיבות "את" או "אתו" יורה
 שהגם שהם עושים זה הדבר ביחד, אך
 לא על כוונה אחת ולבם אינם שוה,
 ולכן בתחלה אמר לו השי"ת לא תלך
 "עמהם" כי כוונתם היה שילך ויקדש
 את העם לכן הזהירו שלא ילך בכוונה
 זו לקדשם, לא תאור את העם, ואח"כ
 כשהתאמץ לילך אז נתן לו השי"ת רשות
 לילך, "אתם" אתם דייקא כפ"ש קום
 לך "אתם" שלא יהיה לבך דומה ללבם,
 וכאם בלעם היה עושה כך לא היה חרה
 עליו כלל, אך בלעם לא עשה כן רק
 וילך "עם" שרי מואב עם דייקא כמו
 ספירש"י ז"ל לבו כלבם שוה, כי חשב

לקדש, לכן ויחר אף אלקים כי עבר
 על צויו, וחנה אח"כ א"ל המלאך קום
 לך "עם" האנשים והוא כמו ספירש"י
 ז"ל בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין
 אותו, כי חלקך עמהם וסופך ליאבד מן
 העולם מדה כנגד מדה, כמו שהוא רצה
 להיות בשיווי עמהם כן יהיה העונש
 בשיווי עמהם: עדות ביעקב.
 ויען בלעם וכו' לעבור את פי ה'
 אלקי לעשות קטנה או גדולה,
 וקשה דאם קטנה לא יוכל לעשות ממילא
 מובן שמכש"כ גדולה לא יוכל לעשות
 א"כ תיבת אומרו "או גדולה" מיותרות,
 וי"ל ע"פ דרשתם ז"ל ע"פ וישם ה'
 דבר בפי בלעם ח"א חכה וח"א רסן,
 הנ"מ בין חכה לרסן הוא כך, חכה היא
 מחט כפוף שנכנס בלשון הדג ודוקרו
 שלא יוכל להוציאו לחוץ, ורסן הוא
 להיסוך, שלוחץ את שפתי הבהמה דוחק
 עצום היטב עד שמהלחץ זה הדחק מוציאה
 לשונה לחוץ, ושני המד"א לא פליגי
 מר אמר חדא, ומר אמר חדא, כי לשניהם
 הוצרך פעם לחכה לעצור לשונו בחוכו,
 ופעם לרסן להוציא לשונו לחוץ לדבר
 יותר, והוא כי תמיד היה חותר רק
 לקלל את ישראל כי היה שונאם יותר
 מבדק כספירש"י על לשון ארה וקבה
 ועל ואגרשנו מן הארץ כי בלק לא
 אכר אלא ואגרשנו מן הארץ ובלעם
 אמר וגרשתיו ר"ל מן העולם, והנה
 ידוע ששם אלקים מורה דין, ותחלתו
 דהיינו אל הוא שם מדת החסד, כמשא"כ
 חסד אל כל היום, ושם הוי"ה הוא רחמים
 ותחילתו דהיינו י"ה מורה דין, ובלעם
 רצה תמיד לעירר הדין עליהם בהזכירו
 עליהם שמות המורים דין, אבל הקב"ה
 בדחמיו שם דבר בפיו בעת שרצה
 לקללם שלא יוכל להזכיר עליהם שמות
 הדין רק שמות הרחמים, דהיינו כשהתחיל
 להוציא מפיו שם אלקים, אז שם בפיו
 חכה לדקור בלשונו שלא יוכל לגמור